

D E C I Z I E

24 decembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Valentina Clevadi
Iuliana Oprea
Ion Druță
Tamara Chișca-Doneva

examinînd recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Brio Impex”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Brio Impex” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău cu privire la contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2014, prin care a fost respins apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Brio Impex” și menținută hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 04 decembrie 2013, prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 16 mai 2013, SRL „Brio Impex” a depus cerere de chemare în judecată împotriva IFS Chișinău cu privire la contestarea actelor administrative.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 24 aprilie 2013, DAF Buiucani a IFS din mun. Chișinău a emis dispozițiile privind suspendarea operațiunilor la conturile bancare a societății nr.052013042224, nr.052013042445, nr.052013042446 și nr. 052013042447, pe motivul încălcării de către societate a prevederilor art. 8 alin.(2) din Cod fiscal.

Susține că la 26 aprilie 2013, societatea a depus o plângere la organul emitent, solicitând anularea actului administrativ, drept temei invocînd că i-a fost încălcat dreptul la atac a acțiunilor organului de control, implicit în prevederile art.252 alin.(1) din Cod fiscal, cât și prevederile art. 16 alin.(5), (6) al Legii nr. 235 din 20 iulie 2006, privind principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.

Menționează că contrar art. 229 alin.(4) din Cod fiscal, întreprinderea nu a recepționat copia dispoziției privind suspendarea operațiunilor la conturile bancare ale contribuabilului, deoarece, societatea a primit copiile de pe actele organului fiscal doar la 14 mai 2013, în urma adresării personale la Inspectoratul Fiscal Teritorial.

Indică că la 15 mai 2013, societatea a formulat o cerere cu privire la anularea dispozițiilor privind suspendarea operațiunilor la conturile bancare nr. 052013042224, nr. 052013042445, nr. 052013042446 și nr. 052013042447 din 24 aprilie 2013.

Afirmă că actele organului de control au fost emise până la expirarea termenului de 30 de zile, în decursul căruia societatea era în drept să atace decizia Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău nr. 1276/2/7 din 02 martie 2013.

Iar dat fiind faptul că termenul de atac al deciziei IFS mun. Chișinău nr.1276/2/7 din 27 martie 2013, a expirat la 26 martie 2013, iar dispozițiile privind suspendarea operațiunilor la conturile bancare au fost emise la 24 aprilie 2013, consideră de către pârât au fost încălcate prevederile art.229 alin.(2) din Cod fiscal.

Solicită suspendarea executării dispozițiilor Direcției Administrare Fiscală Buiucani a IFS mun. Chișinău privind suspendarea operațiunilor la conturile bancare nr.052013042224, nr.052013042445, nr.052013042446 și nr. 052013042447 din 24 aprilie 2013.

La 21 iunie 2013, SRL „Brio Impex”, reprezentat de avocatul Lilia Gherman, a depus cerere de majorare a cuantumului pretențiilor, solicitând anularea deciziei IFS din mun. Chișinău nr.1276//2/7 din 27 martie 2013, cu privire la aplicarea amenzii în mărime de 780 817 lei pentru nerestituirea în termen în casieria întreprinderii a numerarului utilizat și a actului de control nr.611211 din 04 martie 2013.

La 02 decembrie 2013, SRL „Brio Impex”, reprezentat de avocatul Lilia Gherman, a mai depus cerere de majorarea a cuantumului pretențiilor, prin care a solicitat încasarea de la IFS din mun. Chișinău a sumei de 11 500 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 04 decembrie 2013 acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2014, a fost respins apelul declarat de SRL „Brio Impex” și menținută hotărârea primei instanțe.

La 14 iulie 2014, SRL „Brio Impex” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material, neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată și aplicarea legea care nu trebuia să fie aplicată.

Susține că instanța de apel la emiterea deciziei a încălcat prevederile art. 239-art. 241 CPC cât și art. 6 alin.(1) din Convenția Europeană a Dreptului Omului, care garantează dreptul la un proces echitabil.

Menționează că instanța de apel nu și-a motivat concluziile în partea respingerii capătului de cerere privind anularea ca ilegală a Dispoziției din 24 aprilie 2013, cu privire la suspendarea operațiunilor la conturile bancare ale subscripției.

Apreciază eronate concluzionat precum că DAF Buiucani a emis dispozițiile de suspendare a operațiunilor la conturile bancare în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, din motiv că societatea la data emiterii dispozițiilor dispunea de restanță la capitolul impozit pe venit din activitatea de întreprinzător, deoarece, la 24 aprilie 2013, întreprinderea nu avea alte datorii la bugetul de stat decât cele născute în temeiul Deciziei de aplicare a amenzii în mărime de 780 817, 37 lei, fapt confirmat prin probele anexate la materialele pricinii, mai mult, prin contul personal generalizat al societății se confirmă că la acea dată întreprinderea nu avea nici o restanță la capitolul impozite, taxe și alte plăți de bază, ci dimpotrivă avea un excedent de plăți în mărime de 111.081, 39 lei.

Invocă că instanța de apel nu a tratat distinct nici argumentele esențiale, prezentate de societatea, nu a dat un răspuns detaliat la faptul existenței sau neexistenței unor datorii la buget a întreprinderii la data de 24 aprilie 2013, cât și nu a indicat mărimea și temeiul pretinselor restanțe la bugetul de stat.

Consideră că la caz au fost aplicate eronat prevederile cu privire la aplicarea legislației fiscale, și a menținut sancțiunile dispuse de către intimat cu încălcarea vădită a legii materiale.

Susține că dispozițiile emise de DAF Buiucani mun. Chișinău nr. 052013042224, 052013042445, 05201304246 și 052013042447 din 24 aprilie 2013, contravin legislației în vigoare, fiind emise cu încălcarea termenului de atac al deciziei organului emitent și contrar art. 229 alin. (2) din Cod fiscal, care indică că organul fiscal are dreptul să suspende operațiunile la conturile contribuabilului doar în cazul nestingerii în termenul stabilit a obligațiilor fiscale față de buget și urmăririi datoriei debitoare a contribuabilului restanțier.

Dat fiind faptul că termenul de atac al Deciziei IFS mun. Chișinău nr. 1276/2/7 din 27 martie 2013 cu privire la aplicarea amenzii pentru pretinsa nerestituire în termen a numerarului neutilizat expira la data de 26 aprilie 2013, iar dispozițiile privind suspendarea operațiunilor la conturile bancare au fost emise la data de 24 aprilie 2013, consideră că în speță urmau a fi aplicate prevederile art. 252 alin. (1), din Cod fiscal, cât și prevederile art. 16 alin. (5),(6) al Legii nr. 235 din 20 iulie 2006 privind principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.

La fel, indică că instanța de apel eronat a concluzionat în temeiul art. 10, pct. 5 din Legea cu privire la antreprenorial și întreprinderi nr. 845 din 03 ianuarie 1992 și prevederile art.7, art.8, art. 9 și art. 10 al Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 764 din 25 noiembrie 1992 cu privire la aprobarea normelor pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova, deoarece, societatea a probat cu certitudine că la data efectuării controlul fiscal nu a comis nici o încălcare a normei respective și nu a omis termenul de restituire în casieria întreprinderii a numerarului primit în gestiune.

Cu referire la prevederile art. 10 pct. 5 din Legea cu privire la antreprenorial și întreprinderi nr. 845 din 03 ianuarie 1992, invocă că termenul de prezentare a raportului referitor la utilizarea numerarului primit nu va depăși 30 de zile calendaristice de la data primirii acestuia. Numerarul utilizat trebuie să fie restituit în casa întreprinderii cel târziu în 5 zile de la expirarea termenului de prezentare a raportului referitor la utilizarea numerarului, iar potrivit pct. 1 al Deciziei IFS mun. Chișinău din 27 martie 2013, amenda în mărime de 10 % din suma primită în gestiune de administratorul contribuabilului, a fost aplicată pentru nerespectarea termenului de 30 de zile de returnare a numerarului în casieria întreprinderii în suma de 7 808 173,68 lei, primit în baza ordinului de plată nr. 5 din 01 februarie 2013, însă, norma citată prevede că termenul de 30 de zile se referă la prezentarea raportului referitor la utilizarea numerarului primit și nu la restituirea numerarului neutilizat, care urma să fie restituit cel târziu în 5 zile de la expirarea termenului de prezentare a raportului, respectiv, în termen de 35 de zile calendaristice din data primirii acestuia.

Consideră că atât intimatul, cât și instanțele inferioare au confundat noțiunile de termen de prezentare a raportului cu cel al termenului de returnare a numerarului neutilizat.

Susține că returnarea sau nereturnarea ulterioară în casieria întreprinderii a numerarului neutilizat nu poate fi reținut ca temei pentru respingerea capătului de

cerere privind anularea Deciziei IFS mun. Chișinău nr. 1276/2/7 din 27 martie 2013 cu privire la aplicarea amenzii, precum și a Actului de control nr. 1-611211 din 04 martie 2013, deoarece, actele contestate au fost emise în baza rezultatelor controlului fiscal din 04 martie 2013 și urmează a fi interpretate din punct de vedere al legalității lor la data emiterii acestora, și nu vice-versa.

Insistă că instanțele în mod greșit i-au respins și capătul de cerere cu privire la încasarea în beneficiul societății a cheltuielilor de judecată, deoarece, potrivit prevederilor art. 94 alin.(1) și art. 96 alin.(1) CPC, întreprinderea este în drept să solicite încasarea în beneficiul său a cheltuielilor de judecată, conform bonurilor de plată, care au fost anexate la materialele pricinii.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei instanței de apel a fost expediată în adresa recurentului la 06 mai 2014, fapt confirmat prin copia scrisorii de însoțire (f. d. 144), însă recurentul insistă că a recepționat copia deciziei redactate la 13 mai 2014, iar alte date care ar combate cele invocate de recurent instanței nu au fost prezentate.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 14 iulie 2014 în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Înaintând acțiunea în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău, SRL „Brio Impex” a solicitat anularea Actului de control nr. 1-611211 din 04 martie 2013, Deciziei IFS pe mun. Chișinău nr. 1276/2/7 din 27 martie 2013, Dispozițiilor privind suspendarea operațiunilor la conturile bancare ale contribuabilului nr. nr. 052013042224, 052013042445, 05201304246 și nr. 052013042447 din 24 aprilie 2013 și încasarea cheltuielilor de judecată.

Colegiul consideră că fiind investite cu judecarea pricinii în cauză, atât prima instanță cât și instanța de apel, au determinat definitiv circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii, apreciind probele prezentate de părți în corespundere cu prevederile art.130 CPC, multiaspectual, complet, în ansamblul și interconexiunea lor, aplicând corect normele de drept material întemeiat au ajuns la concluzia respingerii acțiunii ca neîntemeiată.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține materialul probator din care rezultă că în baza Deciziei IFS pe mun. Chișinău nr.1276/2/7 din 27 martie 2013, în privința SRL „Brio-Impex” a fost aplicată amendă în mărime de 780 817 lei pentru nerestituirea în termen în casieria întreprinderii a numerarului neutilizat (f.d. 17).

Drept temei pentru emiterea deciziei nominalizate a constituit Actul de control nr. 611211 din 04 martie 2014, prin care în urma efectuării unui control fiscal la fața locului prin metoda verificării faptice la SRL „Bro Impex” s-a constatat că conform datelor contabile cartela-contului 2271 la data de 01 februarie 2012 în casieria

întreprinderii, conform ordinului de plată nr. 5, a fost eliberată în gestiune suma de 7 808 173,68 lei, însă, în rezultatul verificării casieriei întreprinderii, de facto, s-a stabilit că mijloacele bănești respective lipsesc (f.d. 16).

Tot materialul probator atestă că conform dispozițiilor nr. nr. 052013042224, 052013042445, 05201304246 și nr. 052013042447 din 24 aprilie 2013. IFS DAF Buiucani a suspendat operațiunile la conturile bancare ale contribuabilului SRL „Brio Impex” până la lichidarea completă a încălcărilor stabilite prin actul de control (f.d. 12-15.)

Conform art. 217 Cod fiscal, verificarea faptică se aplică în cazul controlului fiscal la fața locului și constă în observarea directă a obiectelor, proceselor și fenomenelor, în cercetarea și analiza activității contribuabilului. Verificarea faptică are sarcina de a constata situațiile care nu sânt reflectate sau care nu rezultă din documente.

Conform art. 10 pct. 5 din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, termenul de prezentare a raportului referitor la utilizarea numeralului primit pentru achiziționarea producției agricole, ambalajul bunurilor de la populație, precum și pentru cheltuielile de plasare, nu va depăși 30 de zile calendaristice de la data primirii acestuia. Numeralul neutilizat trebuie să fie restituit în casa întreprinderii în cel puțin 5 zile de la expirarea termenului de prezentare a raportului referitor la utilizarea numeralului. Pentru utilizarea numeralului în alt scop decât cel pentru care a fost destinat și/sau nerestituirea în termen a numeralului în casa întreprinderii.

Conform pct. 10 din Normele pentru efectuarea operațiunilor în casă în economia națională a Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 764 din 25 noiembrie 1992, Întreprinderile eliberează numerar spre deconectare pentru cheltuieli operaționale și gospodăriile în proporții și în termene, stabilite de conducătorii de întreprinderi, dar nu mai mult de o lună. Eliberarea de numerar spre decontare pentru cheltuielile legate de deplasări de serviciu, se efectuează în limitele sumelor aferente persoanelor detașate conform Regulamentului în vigoare pe teritoriul Republicii Moldova. Numerarul neutilizat, eliberat spre decontare sunt obligate să prezinte în contabilitatea întreprinderii o dare de seamă, cu anexarea actelor doveditoare, privind sumele utilizate. Eliberarea de numerar spre decontare se efectuează numai cu condiția unei dări de seamă completate asupra complete asupra sumelor eliberate anterior spre decontare.

Reieșind din constatările descrise, instanța de recurs reține drept corectă concluziile instanțele inferioare cu referire la faptul că, în cadrul efectuării controlului fiscal la societatea recurentă s-a constatat că, de facto, suma de 7 808 173, 68 lei nu a fost restituită în casierie în termenul stabilit de legislație.

Prin urmare argumentul recurentului că aceste mijloace bănești au fost primite în gestiune la 01 martie 2013 și au fost returnați prin ordinului de încasare nr. 7 din 10 februarie 2013, în sumă de 24 135,68 lei, iar prin ordinul de încasare nr.8 din 28 februarie ar fi fost returnată suma de 7 808 173,68 lei nu poate fi reținut la caz, or, la 04 martie 2013 în cadrul controlului fiscal în casieria întreprinderii urma să fie înregistrată suma de 7 808 173,68 lei, însă soldul acesteia a constituit zero lei.

Astfel, instanța conchide că acțiunile recurentului întrunesc toate condițiile necesare pentru aplicarea sancțiunii în proporție de 10 % din suma nerestituită în casierie și anume ridicarea sumelor bănești din casieria întreprinderii, neutilizarea acestora în sume bănești și nerestituirea acestora în cel în cel mult 3 zile de la expirarea termenului pentru care au fost eliberați.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține și explicația scrisă la etapa controlului de către administratorul întreprinderii, Bectoraș Gheorghe, care a confirmat lipsa în casieria întreprinderii a sumei de 7 808 173, 68, lei, fapt care în plus indică la netemeinicia pretențiilor din speță, mai mult că nu a fost prezentată nici o confirmare documentară întru probarea tranzacțiilor care ar fi avut loc cu suma menționată,

Este apreciată critic și afirmația recurentului precum că termenul de prezentare a raportului referitor la utilizarea numeralului primit nu va depăși 30 de zile calendaristice de la data primirii acestuia și anume că termenul limită pentru restituirea numeralului primit de contribuabil la data de 01 februarie 2013 expira la data de 08 martie 2013, deoarece, eventual în cazul în care numeralul eliberat spre decontare nu era utilizat, iar agentul economic urma să dispună de un raport cu privire la utilizarea numeralului, termenul de prezentare a căruia nu depășește 30 de zile calendaristice de la data primirii acestuia, pe când, SRL „Bro Impex” nici în momentul controlului fiscal, nici la examinarea contestației, nici pe parcursul examinării pricini nu a prezentat în acest sens nici un act confirmativ.

Sunt relevante cazului și prevederile art. 228 din Cod fiscal, care prevede că stingerea obligațiilor fiscale se asigură prin aplicarea de către organul fiscal sau alt organ abilitat majorării de întârziere la impozite și taxe, prin suspendarea operațiunilor la conturile bancare, cu excepția celor de la conturile de credit și provizorii (de acumulare a mijloacelor financiare pentru formarea sau majorarea capătului social), prin sechestrarea bunurilor și prin măsuri de prevăzute de prezentul titlu și de acte normative adoptate în conformitate cu acesta.

Conform art. 229 alin.(1), alin.(2) din Cod Fiscal suspendarea operațiunilor la conturile bancare, cu excepția celor de împrumut, a conturilor bancare deschise conform prevederilor acordului de împrumut încheiate între Republica Moldova și donatorii externi și a conturilor bancare provizorii (de acumulare a mijloacelor financiare pentru formarea sau majorarea capitalului social), precum și celor ale persoanelor fizice care nu sunt subiecți ai activității de întreprinzător, este o măsură prin care organul fiscal limitează dreptul contribuabilului de a folosi mijloacele bănești care se află și/sau se vor depune la conturile bancare și de a folosi noile conturi, deschise în aceeași sau în altă instituție financiară. Dispoziția privind suspendarea operațiunilor la conturile bancare ale contribuabilului poate fi emisă în cazul comiterii oricărei încălcări din cele prevăzute la art. 253 alin.(1), art. 255, art. art. 260 alin.(1) și art. 263 alin.(1) și (2) precum și cazurile nestingerii, în termenul stabilit, a obligației fiscale și urmăririi sumei de debitoare a contribuabilului restanțier.

Cu referire la dispozițiile citate, se constată drept corectă și mențiunea instanțelor ierarhic inferioare cu referire la faptul că DAF Buiucani a emis deciziile de suspendare a operațiunilor la conturilor bancare în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, ținând cont de faptul că SRL „Brio Impex” la data emiterii dispozițiilor dispunea de restanță la capitolul impozitul pe venit din activitatea de întreprinzător, fapt confirmat prin dispozițiile privind suspendarea operațiunilor la conturile bancare ale contribuabilului (f.d. 12-15).

Prin urmare, este apreciat ca declarativ și argumentul recurentului precum că instanțele nu au dat un răspuns detaliat la faptul existenței sau inexistenței unor datorii la buget a SRL „Brio Impex” la data de 24 aprilie 2013.

La fel, justificat instanțele au respins și pretențiile acțiunii cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, deoarece în sensul art. 94 alin.(1) CPC, instanța

judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată, pe cînd la caz acțiunea SRL „Brio Impex” a fost respinsă ca neîntemeiată.

Sub acest aspect, sunt apreciate critic susținerile recurentului precum că instanțele de judecată nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, nefiind dovedite circumstanțele considerate de instanță ca stabilite, iar concluziile instanței expuse în hotărâre, sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, deoarece acestea contravin constatărilor relatate.

În conexiunea celor relatate, instanța de recurs, prin prisma jurisprudenței CEDO și anume cauza Rebait și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995, unde Curtea a menționat că „... art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes”, consideră necesar de a respinge și alte argumente invocate în recursuri.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că decizia instanței de apel este întemeiată, iar temeiurile invocate de către recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Brio Impex”, reprezentat de avocatul Lilia Gherman.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2014 și hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 04 decembrie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare a Societății cu Răspundere Limitată „Brio Impex” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău cu privire la contestarea actelor administrative.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Valentina Clevadi

Iuliana Oprea

Ion Druță

Tamara Chișca-Doneva